

Nabywanie i zrzekanie się obywatelstwa

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Schemat + Film samouczek](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: UNHCR, *Sytuacja osób bezpaństwowych w Polsce*, dostępny w internecie: unhcr.org [dostęp 7.05.2020 r.].
- Źródło: Jacek Jagielski, *Obywatelstwo polskie. Komentarz do ustawy*, Warszawa 2016, s. 18.

- Źródło: Benedetto Bravo, Ewa Wipszycka, Marek Więckowski, Aleksander Wolicki, *Historia starożytnych Greków. Okres klasyczny*, t. 2, Warszawa 2009, s. 439–639.
- Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].
- Źródło: *Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 7.05.2020 r.].

Nabywanie i zrzekanie się obywatelstwa

Źródło: ArturLuczka, domena publiczna.

« Benedetto Bravo, Ewa Wipszycka, Marek Więckowski, Aleksander Wolicki

Historia starożytnych Greków. Okres klasyczny

Pełnoprawnymi obywatelami starożytnych Aten byli jedynie wolni dorośli mężczyźni, których oboje rodzice posiadali obywatelstwo ateńskiej **polis**. Historycy szacują, że w Atenach pod rządami Peryklesa stanowili oni nie więcej niż 30% mieszkańców. Obywatelstwo było więc przywilejem dostępnym dla wąskiej grupy Ateńczyków.

Źródło: Benedetto Bravo, Ewa Wipszycka, Marek Więckowski, Aleksander Wolicki, *Historia starożytnych Greków. Okres klasyczny*, t. 2, Warszawa 2009, s. 439–639.

Współcześnie niemal wszyscy ludzie mają obywatelstwo jakiegoś państwa. W art. 15 Powszechnej deklaracji praw człowieka stwierdza się wprost, że każdy ma prawo do obywatelstwa. Zasada ta znajduje również potwierdzenie w licznych innych umowach międzynarodowych.

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców szacuje jednak, że obecnie w różnych częściach świata żyje około 10 milionów apatrydów – osób, które nie mają obywatelstwa żadnego państwa. Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności

i Mieszkań z 2011 r. w Polsce mieszka ponad 8800 osób, których obywatelstwo nie jest ustalone.

Brak obywatelstwa jest sytuacją bardzo niekorzystną. Osoba, która nie ma obywatelstwa żadnego państwa staje się „niewidoczna” z punktu widzenia prawa – nie ma prawa głosu, możliwości podjęcia legalnej pracy, podróżowania, a to tylko przykładowe negatywne konsekwencje bezpaństwowości.

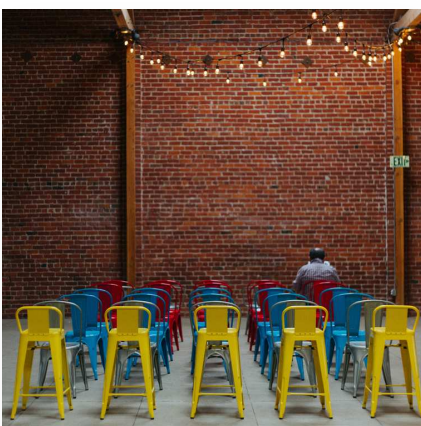
Przyczyną bezpaństwowości są najczęściej luki w krajowych przepisach dotyczących obywatelstwa. Regulacje takie powinny więc być tworzone z należytą starannością, by uwzględniać wszelkie sytuacje, które mogłyby prowadzić do pogłębiania się tego problemu. Z drugiej strony obywatelstwo państwa nie powinno być nadawane każdemu – naturalne jest, że państwa decydują się nadawać je osobom, które mogą wykazać się więzią z tym państwem i jego społeczeństwem. Więż prawna, jaką jest obywatelstwo, winna w miarę możliwości w jak największym zakresie odzwierciedlać istnienie rzeczywistej więzi jednostki z państwem i innymi jego obywatelami.

Jak w tym świetle wypadają polskie przepisy dotyczące obywatelstwa? Komu i na jakich warunkach może być takie obywatelstwo nadane? Czy można je utracić?

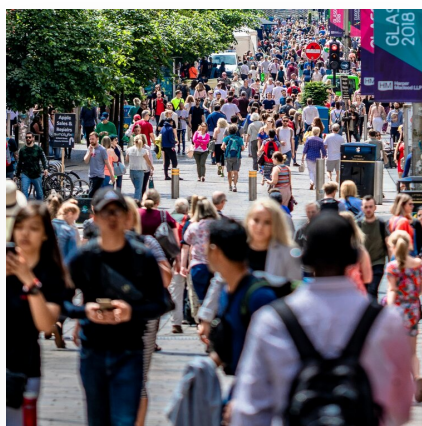
Twoje cele

- Przeanalizujesz sposoby nabywania obywatelstwa polskiego z mocy prawa.
- Porównasz, czym różni się nabycie obywatelstwa w drodze nadania, uznania i przywrócenia.
- Scharakteryzujesz kryteria, od których uzależnione jest uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego.

Dla zainteresowanych

Geneza obywatelstwa i podziału prywatne – publiczne

Obywatel i obywatelstwo – z tradycji historycznej

Obywatelstwo a narodowość

STAROSTA POWIATOWY
L. dr.

Załącznik No. 5

Poświadczenie obywatelstwa.

w. Leopold Alcefas Paszkowski

urodzony (a) dnia 10 czerwca roku 1879 w Łobkowie

Jana Olimpii z domu Wierzbickiej małżonka Paszkowska syn (córka)

adres jego kasa z domu urodzona dnia

 roku w pow.

tudzież jego (jej) i (ci) dzieci:

1.	urodzony(e) d-ia
roku w	urodzony(e) dnia
2.	urodzony(e) dnia
roku w	urodzony(e) dnia
3.	urodzony(e) dnia
roku w	urodzony(e) dnia
4.	urodzony(e) dnia
roku w	urodzony(e) dnia
5.	urodzony(e) dnia
roku w	urodzony(e) dnia
6.	urodzony(e) dnia
roku w	urodzony(e) dnia

podziałem obywatelstwa Powiatu Polickiego 16 Października 1918 r.

Obywatel i obywatelstwo w Polsce - podsumowanie

Przeczytaj

Zasady, warunki oraz tryb nabywania i utraty obywatelstwa polskiego, potwierdzania jego posiadania lub utraty, a także właściwość organów w tych sprawach określa ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim, jednak podstawą są zapisy w Konstytucji RP.

Zgodnie z ustawą obywatelstwo polskie nabywa się z mocy prawa, przez nadanie, uznanie lub przywrócenie.

Nabycie obywatelstwa polskiego z mocy prawa

Nabycie obywatelstwa polskiego z mocy prawa może nastąpić na trzy sposoby:

1. przez urodzenie, gdy:

- co najmniej jedno z rodziców jest obywatelem polskim (prawo krwi);
- dziecko urodziło się lub zostało znalezione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (prawo ziemi), a jego rodzice są nieznanymi, nie mają żadnego obywatelstwa lub ich obywatelstwo jest nieokreślone.

Z mocy prawa polskie obywatelstwo nabywa [małoletni](#) cudzoziemiec, przysposobiony przez osobę lub osoby mające obywatelstwo polskie, jeżeli przysposobienie pełne nastąpiło przed ukończeniem przez niego 16 lat. Przyjmuje się wówczas, że małoletni cudzoziemiec nabył obywatelstwo polskie z dniem urodzenia. Zgodnie z ustawą z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, obywatelstwo polskie z mocy prawa nabywa też z dniem przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej osoba przybywająca tu na podstawie wizy krajowej w celu repatriacji wydanej na podstawie decyzji konsula. Obywatelstwo polskie w drodze repatriacji nabywa również małoletni pozostający pod władzą rodzicielską repatrianta.

2. przez [przysposobienie](#) przez osobę mającą polskie obywatelstwo (musi ono nastąpić przez osobę lub osoby mające obywatelstwo polskie przed ukończeniem

przez dziecko 16 lat – wtedy przyjmuje się, że małoletni nabył obywatelstwo polskie z dniem urodzenia);

3. wskutek [repatriacji](#).

Nadanie obywatelstwa polskiego

Nadawanie obywatelstwa polskiego należy do prerogatyw Prezydenta RP.

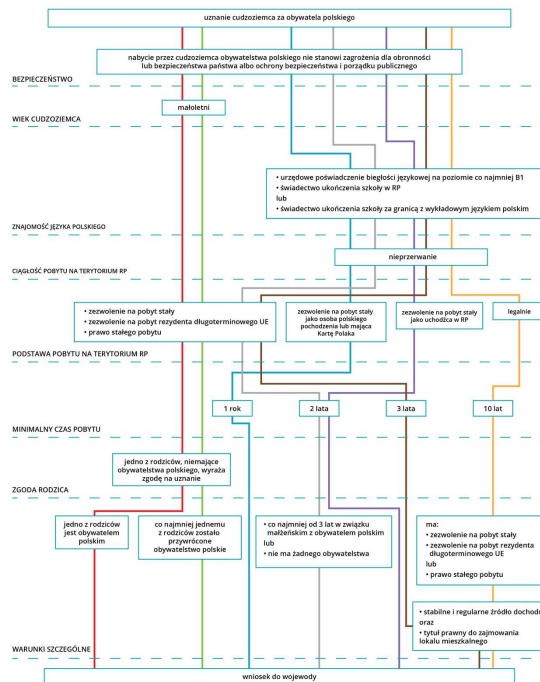
Oto kolejne kroki prowadzące do nadania obywatelstwa polskiego:

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nadanie obywatelstwa polskiego następuje na wniosek cudzoziemca skierowany **do Prezydenta RP**, złożony za pośrednictwem wojewody lub konsula. Wojewoda i konsul przekazują Prezydentowi RP za pośrednictwem ministra spraw wewnętrznych wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego wraz z odpowiednimi dokumentami wymienionymi w ustawie oraz własną opinią. Przed przekazaniem wniosku Prezydentowi RP minister spraw wewnętrznych zwraca się do Komendanta Głównego Policji, szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby do innych organów o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o nadanie obywatelstwa, i sporządza opinię dotyczącą wniosku. Prezydent RP może również zażądać od wojewody, konsula lub ministra spraw wewnętrznych przekazania mu wniosku o nadanie obywatelstwa polskiego bezpośrednio, bez względu na stadium postępowania. Prezydent RP nadaje obywatelstwo polskie lub odmawia jego nadania w formie postanowienia.

Uznanie za obywatela polskiego

Za polskiego obywatela może być uznany cudzoziemiec, który spełnia określoną listę wymagań dotyczących m.in. znajomości języka polskiego, wieku, a także podstawy, ciągłości i minimalnego czasu pobytu na terytorium RP. W niektórych przypadkach ważne jest również posiadanie stałego miejsca zamieszkania w Polsce i stabilnego źródła dochodów. Uzyskanie obywatelstwa w tym trybie przepisy ułatwiają uchodźcom, bezpaństwowcom, osobom o polskim pochodzeniu lub mającym Kartę Polaka, małżonkom i dzieciom obywateli polskich.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Wniosek o uznanie za obywatela polskiego składa się **do wojewody** właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby, której ten wniosek dotyczy. Przed wydaniem decyzji w sprawie wniosku, wojewoda zwraca się do komendanta wojewódzkiego policji oraz dyrektora delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego o udzielenie informacji, czy nabycie przez cudzoziemca obywatelstwa polskiego nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Przywrócenie obywatelstwa polskiego

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Obywatelstwo polskie może być na jego wniosek przywrócone cudzoziemcowi, który utracił je przed dniem 1 stycznia 1999 r. na podstawie wskazanych w ustawie wcześniej obowiązujących przepisów przewidujących możliwość utraty obywatelstwa.

Obywatelstwo polskie przywraca minister właściwy do spraw wewnętrznych w drodze decyzji. Obywatelstwo nie może być przywrócone, jeśli stanowiłoby to zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa

i porządku publicznego, lub cudzoziemiec, który złożył wniosek o przywrócenie obywatelstwa polskiego, działał na szkodę Polski, a zwłaszcza jej niepodległości i suwerenności, albo uczestniczył w łamaniu praw człowieka.

Zrzeczenie się obywatelstwa polskiego

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Obywatel polski, który zrzeka się obywatelstwa polskiego, traci je po uzyskaniu na to zgody Prezydenta RP.

Wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego składa się osobiście lub korespondencyjnie z podpisem poświadczonym urzędowo, za pośrednictwem wojewody lub konsula.

Wojewoda lub konsul przekazują wniosek wraz z dokumentami wymaganymi w ustawie Prezydentowi RP za pośrednictwem ministra właściwego do spraw wewnętrznych. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, przed przekazaniem wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, zwraca się do Komendanta Głównego Policji, szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, i sporządza opinię dotyczącą wniosku.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej po otrzymaniu wniosku może zwrócić się do właściwych organów, organizacji lub instytucji o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

Wojewoda, konsul i minister właściwy do spraw wewnętrznych przekazują wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi RP w każdym przypadku, gdy prezydent tak zadecyduje, bez względu na stadium postępowania.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej wyraża zgodę na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego lub odmawia jej wyrażenia w formie postanowienia (należy to do jego prerogatyw).

Słownik

apatryda

osoba, której żadne państwo nie uznaje za swojego obywatela, czyli osoba niemająca żadnego obywatelstwa

małoletni

w rozumieniu prawa cywilnego osoba poniżej 18 roku życia

polis

forma państwa w starożytnej Grecji

przysposobienie

adopcja

repatriacja

akcja przesiedlenia do kraju obywateli (np. jeńców wojennych, osób internowanych lub przymusowo przesiedlonych), którzy wskutek zmian granic lub działań wojennych znaleźli się na terytorium innych państw

Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych do spraw uchodźców

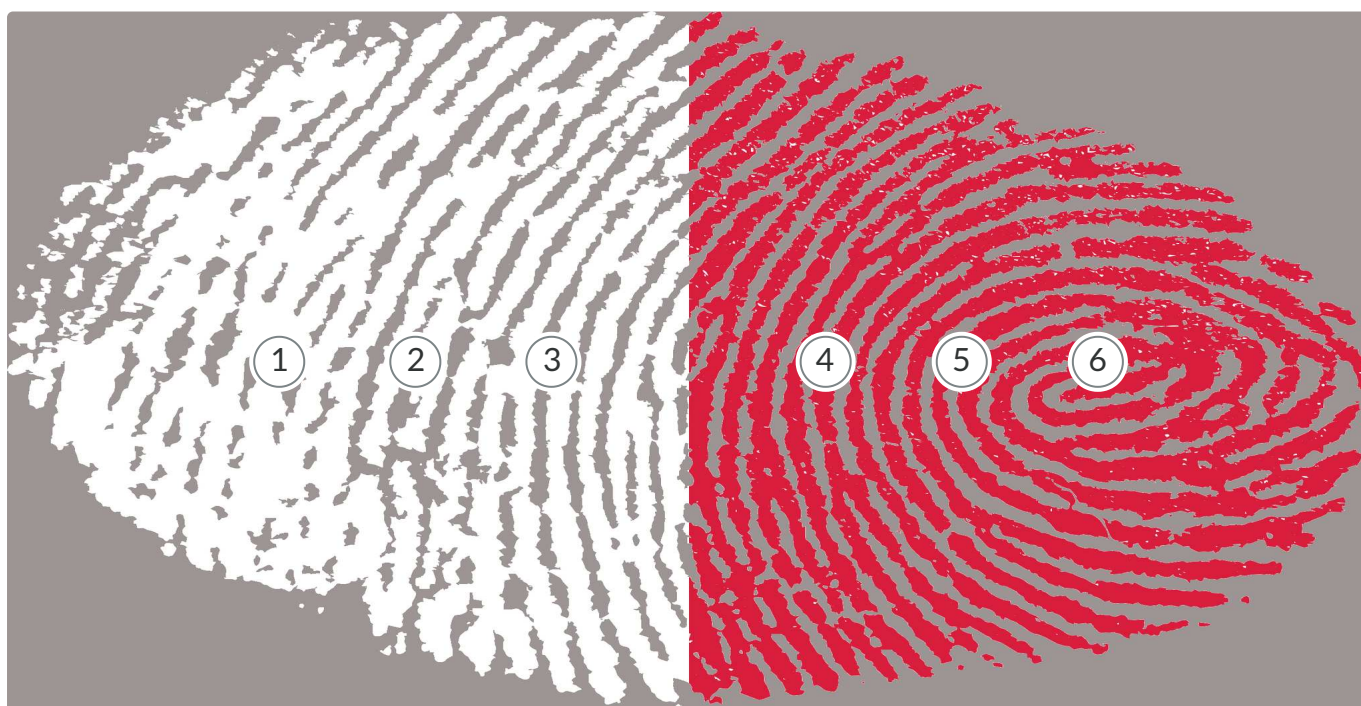
urząd Organizacji Narodów Zjednoczonych upoważniony do przewodzenia i koordynacji międzynarodowych działań mających na celu ochronę uchodźców i rozwiązywania ich problemów na całym świecie

Schemat + Film samouczek

Polecenie 1

Zapoznaj się z treścią schematu. Następnie wykonaj ćwiczenia.

Formy nabywania obywatelstwa

Źródło ilustracji: Kurious, CC 0

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Ćwiczenie 1

Wymień sposoby, dzięki którym można otrzymać polskie obywatelstwo.

Ćwiczenie 2

Opisz sposoby nabywania obywatelstwa polskiego z mocy prawa.

Ćwiczenie 3

Wyjaśnij, na czym polega i jak przebiega nadawanie obywatelstwa polskiego przez Prezydenta RP.

Ćwiczenie 4

Wyjaśnij, na czym polega i jak przebiega uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego.

Ćwiczenie 5

Wyjaśnij, na czym polega i w jakich okolicznościach jest możliwe przywrócenie obywatelstwa polskiego.

Polecenie 2

Zapoznaj się z treścią filmu samouczka i wykonaj zadania.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/D13fF03mz>

Oprac. na podst.: *Uzyskaj paszport – usługa dla osoby dorosłej*, gov.pl.

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Film nawiązujący do treści materiału pod tytułem Jak uzyskać paszport?

Ćwiczenie 6

Wyjaśnij, dlaczego wniosku o wydanie paszportu nie można złożyć przez internet.

Ćwiczenie 7

Przedstaw, w jakich okolicznościach i w jaki sposób można uzyskać paszport w trybie pilnym.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zapoznaj się z materiałem źródłowym i wykonaj ćwiczenie.

Dziennik Usług - 3 - Poz: 928

Imię i nazwisko wnioskodawcy dnia r.
(niezwykle ważna)

Miejsce na wklejenie fotografii (4,5 cm x 3,5 cm) osób, których dotyczy wniosek

Ja, niżej podpisany, oświadczam, że zrzekam się obywatelstwa polskiego,
oraz wnoszę
o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego.

.....
(podpis wnioskodawcy)

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim

Art. 9

Oświadczenia, o których mowa w ustawie, w sprawach związanych z nabyciem lub utratą obywatelstwa polskiego przyjmuje do protokołu:

1) wojewoda właściwy ze względu na miejsce zamieszkania – od obywatela polskiego zamieszkałego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz od cudzoziemca przebywającego legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, z wyłączeniem pobytu na podstawie wizy lub w ruchu bezwizowym;

2) konsul – od osoby zamieszkałej za granicą. (...)

Art. 18

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej może nadać cudzoziemcowi obywatelstwo polskie. (...)

Art. 19

1. Nadanie obywatelstwa polskiego następuje na wniosek cudzoziemca. (...)

Art. 21

1. Wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego składa się, za pośrednictwem wojewody lub konsula, osobiście lub korespondencyjnie z podpisem urzędowo poświadczonym. Przepis art. 9 stosuje się odpowiednio. (...)

3. Wojewoda i konsul przekazują Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, za pośrednictwem ministra właściwego do spraw wewnętrznych, wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego wraz z dokumentami wymaganymi na podstawie art. 20 ust. 4 oraz własną opinią.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, przed przekazaniem wniosku Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, zwraca się do Komendanta Głównego Policji, Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a w razie potrzeby do innych organów, o udzielenie informacji, które mogą mieć istotne znaczenie w sprawie o nadanie obywatelstwa polskiego, i sporządza opinię dotyczącą wniosku. (...)

Art. 24

1. Wojewoda, konsul i minister właściwy do spraw wewnętrznych przekazują wniosek o nadanie obywatelstwa polskiego bezpośrednio Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej w każdym przypadku, gdy Prezydent tak zdecyduje, bez względu na stadium postępowania. (...)

Art. 25

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadaje obywatelstwo polskie lub odmawia jego nadania w formie postanowienia.

Źródło: Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 7.05.2020 r.].

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” UNHCR

Sytuacja osób bezpaństwowych w Polsce

Populację osób bezpaństwowych w Polsce tworzą głównie obcokrajowcy, którzy przybyli z paszportem wydanym przez były Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR) lub Socjalistyczną Federalną Republikę Jugosławii (SFRJ) i przebywali w Polsce w chwili likwidacji tych państw. Ponadto istnieje mała grupa bezpaństwowych Palestyńczyków, którzy zaczęli napływać do Polski w latach 70. ubiegłego wieku, niektórzy w celu podjęcia nauki, inni zaś pracy, a także bezpaństwowcy, którzy złożyli w Polsce wniosek o przyznanie im statusu uchodźcy, ale nie byli w stanie przedstawić dokumentów potwierdzających ich obywatelstwo. (...)

Przez wiele lat kwestia bezpaństwowości w Polsce była postrzegana przez władze państwowe, środowisko akademickie i organizacje pozarządowe jako mało istotna. Wynikało to prawdopodobnie z braku statystyk dotyczących takich przypadków w procedurach migracyjnych, a także z braku dogłębnej analizy problemu i jego świadomości społecznej. Do niedawna bezpaństwowość w Polsce była ukrytym problemem, a liczba przypadków była zaniżana. W oficjalnym dyskursie marginalizowano ten problem, z góry zakładając, że wynika on z wyzwań technicznych związanych z właściwym ustaleniem tożsamości obcokrajowców, a nie statusu prawnego i dostępu do praw.

Źródło: UNHCR, *Sytuacja osób bezpaństwowych w Polsce*, dostępny w internecie: [unhcr.org](https://www.unhcr.org) [dostęp 7.05.2020 r.].

Ćwiczenie 4

Źródło: *Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim*, isap.sejm.gov.pl.

Źródło: dostępny w internecie: isap.sejm.gov.pl [dostęp 25.01.2021 r.].

Ćwiczenie 5

Ćwiczenie 6

Zapoznaj się z tekstami i wykonaj ćwiczenie.

Źródło I

” Jacek Jagielski

Obywatelstwo polskie. Komentarz do ustawy

(...) [O]bywatelstwo stanowi kategorię (konstrukcję prawną), która wyraża łączność osoby z państwem, mającą w pierwszym rzędzie charakter więzi formalnoprawnej, przesądzającej o tym, że na gruncie porządku prawnego danego państwa osoba ta wchodzi w skład zbiorowości obywateli tego państwa będącej jego nieodzownym „substratem personalnym” i w tym sensie jest ta osoba przynależna do tego państwa. W tym powiązaniu osoby z państwem wyraża się formalnoprawny aspekt (charakter) instytucji obywatelstwa. Równocześnie ta więź formalnoprawna osoby z państwem stwarza podstawę do zaistnienia i funkcjonowania wzajemnych praw i obowiązków osoby i państwa, co można określić jako materialnoprawną stronę obywatelstwa. Mówiąc innymi słowy, rozstrzygnięcie o istnieniu formalnoprawnej więzi osoby z danym państwem, tj. obywatelstwa w aspekcie formalnoprawnym, jest punktem wyjścia do ukształtowania materialnoprawnej sytuacji osoby jako obywatela danego państwa, różnej od sytuacji osoby, która obywatelem tego państwa nie jest (tj. cudzoziemca).

Źródło: Jacek Jagielski, *Obywatelstwo polskie. Komentarz do ustawy*, Warszawa 2016, s. 18.

Źródło II

” **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.**

Art. 36

Podczas pobytu za granicą obywatel polski ma prawo do opieki ze strony Rzeczypospolitej Polskiej. (...)

Art. 60

Obywatele polscy korzystający z pełni praw publicznych mają prawo dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach. (...)

Art. 62

Obywatel polski ma prawo udziału w referendum oraz prawo wybierania Prezydenta Rzeczypospolitej, posłów, senatorów i przedstawicieli do organów samorządu terytorialnego, jeżeli najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat. (...)

Art. 82

Obowiązkiem obywatela polskiego jest wierność Rzeczypospolitej Polskiej oraz troska o dobro wspólne. (...)

Art. 85

Obowiązkiem obywatela polskiego jest obrona Ojczyzny.

Źródło: *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.*, dostępny w internecie: sejm.gov.pl [dostęp 28.02.2020 r.].

Zapoznaj się z tekstem i wykonaj ćwiczenie.

” Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim

Art. 48

1. Wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego zawiera:

1) oświadczenie wnioskodawcy o zrzeczeniu się obywatelstwa polskiego;

2) dane wnioskodawcy;

3) adres zamieszkania;

4) dane małżonka wnioskodawcy;

5) informację o ostatnim miejscu zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wnioskodawca zamieszkuje poza tym terytorium. (...)

4. Do wniosku dołącza się:

1) dokumenty potwierdzające dane i informacje zawarte we wniosku, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 4 lub ust. 2;

2) posiadane dokumenty potwierdzające, że wnioskodawca jest obywatelem polskim;

3) dokument potwierdzający posiadanie obywatelstwa innego państwa lub przyrzeczenie jego nadania;

4) fotografie osób objętych wnioskiem.

5. Wniosek o wyrażenie zgody na zrzeczenie się obywatelstwa polskiego składa się na formularzu, którego wzór określają przepisy wydane na podstawie art. 54 ust. 1.

Źródło: *Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim*, dostępny w internecie: prawo.sejm.gov.pl [dostęp 7.05.2020 r.].

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Nabywanie i zrzekanie się obywatelstwa

Grupa docelowa: zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

V. Państwo, myśl polityczna i demokratyzacja.

Uczeń:

4) przedstawia zasady nabywania obywatelstwa oraz procedury jego uzyskiwania w Rzeczypospolitej Polskiej; wyjaśnia pojęcie bezpaństwowca i kwestię posiadania wielu obywatelstw.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje obywatelskie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje sposoby nabywania obywatelstwa polskiego z mocy prawa;
- wyjaśnia, czym różni się nabycie obywatelstwa w drodze nadania, uznania i przywrócenia;
- wymienia kryteria, od których uzależnione jest uznanie cudzoziemca za obywatela polskiego.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- rozwiązywanie ćwiczeń interaktywnych;
- analiza materiałów źródłowych;
- burza mózgów metodą Philipsa.

Formy zajęć:

- praca indywidualna;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami i dostępem do internetu, słuchawki;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda.

Przebieg zajęć:

Faza wstępna

1. Przedstawienie tematu i celów zajęć.
2. Praca ze schematem. Po zapoznaniu się z treścią multimedium uczniowie odpowiadają na zamieszczone pod nim pytania. Wspólne omówienie odpowiedzi.

Faza realizacyjna

1. Burza mózgów metodą Philipsa – „Droga do obywatelstwa”.

Podział na sześciuosobowe zespoły. Ich zadaniem jest w ciągu sześciu minut wymyślić i zapisać na kartkach jak największą liczbę różnych schematycznych historii prowadzących do nabycia obywatelstwa, np.:

- rodzisz się – jedno z twoich rodziców jest obywatelem polskim – zostajesz obywatelem polskim;
- jesteś cudzoziemcem przebywającym na terytorium RP na podstawie zezwolenia na pobyt stały jako uchodźca w RP – przebywasz na terytorium RP nieprzerwanie przez dwa lata – uzyskujesz świadectwo ukończenia szkoły w RP – składasz wniosek o uznanie za obywatela polskiego do wojewody właściwego ze względu na miejsce twojego zamieszkania – wojewoda otrzymuje od komendanta wojewódzkiego Policji i dyrektora delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego informację, że nabycie przez ciebie obywatelstwa nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego – wojewoda wydaje pozytywną decyzję w sprawie uznania cię za obywatela polskiego – zostajesz obywatelem polskim.

Podczas realizacji zadania uczniowie korzystają z zamieszczonych w zasobach internetowych ustaw: o obywatelstwie polskim (również jej wersji z lat 1920, 1951 oraz 1962 na wypadek, gdyby chcieli wykorzystać pomysły dotyczące przywracania obywatelstwa), a także o repatriacji. Po upływie wyznaczonego czasu grupy prezentują swoje pomysły, uzupełniając i poprawiając je wzajemnie. Sesję sześciominutowej pracy grupowej można (i warto) powtórzyć, zaznaczając, że pomysły w kolejnej rundzie nie mogą powtarzać tych, które już się pojawiły.

Faza podsumowująca

1. Praca w parach – rozwiązanie ćwiczeń 7 i 8 z sekcji „Sprawdź się”. Chętne/wybrane osoby przedstawiają swoje rozwiązania, reszta klasy weryfikuje ich poprawność.
2. Praca z samoucikiem. Po zapoznaniu się z materiałem uczniowie samodzielnie wykonują dołączone do niego ćwiczenia. Wspólne omówienie odpowiedzi.

Praca domowa:

Zapoznaj się z raportem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. uchodźców nt. sytuacji osób bezpaństwowych w Polsce i wyjaśnij, z czego może wynikać i do jakich negatywnych konsekwencji prowadzić zjawisko bezpaństwowości.

Materiały pomocnicze:

UHCR, *Sytuacja osób bezpaństwowych w Polsce, 2019 r.*

Plik o rozmiarze 827.16 KB w języku polskim

Ustawa z dnia 2 kwietnia 2009 r. o obywatelstwie polskim, prawo.sejm.gov.pl.

Ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji, isap.sejm.gov.pl.

Jacek Jagielski, *Obywatelstwo polskie. Komentarz do ustawy*, Warszawa 2016.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

Film samouczek może zostać wykorzystany podczas innych lekcji poruszających temat obywatelstwa.